

Redaktionelt

E dopo Croce il diluvio - og efter Croce syndfloden.

Sådan lød den dramatiske overskrift på et interview i nyhedsmagasinet *L'Espresso* i 1985 med den italienske filosofihistoriker Eugenio Garin. Overskriften hentyder til den mangfoldighed af nye filosofiske positioner, som er dukket op i italiensk filosofi fra og med fascismens sammenbrud og afslutningen på den 2. verdenskrig - og fremfor alt fra og med den fase, hvor Benedetto Croce og den italienske idealismes dominans begyndte at tage af. Det er nogle af disse nye filosofiske positioner, som er genstand for dette nummer af *Slagmark* om italiensk filosofi. Mere præcist de positioner, som har gjort begreberne *æstetik*, *hermeneutik* og *fortolkning* til deres filosofiske motto.

Nummeret indledes med en artikel af Søren Mathiassen om forudsætningerne for og hovedlinjerne i Benedetto Croces filosofiske forfatterskab i almindelighed og i hans æstetiske tænkning i særdeleshed. Med udgangspunkt i den påstand, at den italienske filosofis historie i dette århundrede først og fremmest er den æstetiske filosofis historie sættes de to centrale begreber hos Croce - intuition og udtryk - under kritisk belysning. Samtidig fremhæves de konsekvenser, som Croce-paradigmet havde for traditionen i italiensk filosofi - og muligheden for at læse Croces skrifter i dag.

Dernæst følger to tekster af og med den torinesiske filosof Luigi Pareyson, der hermed for første gang optræder på dansk. Luigi Pareyson, som døde i 1991, har haft en afgørende betydning for det filosofiske nybrud i Italien. Han kaldte sin filosofi for "ontologisk personalisme": personalisme, fordi det erkendende, moralske og kunstneriske menneske er filosofiens subjekt og objekt, og ontologisk, fordi mennesket, udover relationen til sig selv, indgår i en konstitutiv relation til noget andet (til væren, til sandheden), uden at dette andet dog kan reduceres til noget rent personligt. Denne konstitutive relation er i sin essens en hermeneutisk relation, og det er måske først og fremmest som forløber for 80'ernes italienske hermeneutik (i bred forstand), at Pareysons tænkning har haft størst betydning. Samtalen med Pareyson "Fortolkning og frihed" fandt sted umiddelbart før hans død, og "Fortolkningen og dens proces" er et uddrag af hans æstetiske hovedværk *Æstetik. Formskabelsens teori* (1954).

Intet er herefter mere naturligt end at lade de tre mest kendte elever fra Luigi Pareysons "Scuola di Estetica" ved universitetet i Torino - nemlig Umberto Eco, Gianni Vattimo og Mario Perniola - blive omtalt eller selv komme til orde i de følgende tekster. I "Semiotekst - Umberto Eco og den uendelige semiosis" diskuterer Ove Christensen den italienske semiotikers nyeste værker med udgangspunkt i en indkredsning af den "kontekstuelle situering af en fortolkning". I "Kommuni-

kationens eller fortolkningens etik?" tager Gianni Vattimo hermeneutikkens etiske kald op til behandling og stiller det op over for Habermas' og Apels' teoretiske bud inden for samme område. Og endelig skriver Mario Perniola om "Videokulturer som spejle" for derefter selv at blive emne - i tekst og billede - for Vagn Lyhnes artikel "Historiens gåde"

Temaet om italiensk filosofi afsluttes med to artikler af Gianni Carchia om "Lytten og fordybelse" og en artikel af Gert Sørensen om "Den postkommunistiske fornuft - Gramsci og debatten om det moderne/det postmoderne".

I *Slagmark* nr. 16 (1990) gav Søren Christensen og Morten Haugaard Jeppesen en introduktion til "Richard Rortys pragmatisme". I forlængelse af denne introduktion, udgivelsen af Rortys bog *Kontingens, ironi og solidaritet* på dansk samt et Danmarksbesøg i samme anledning bringer vi en længere samtale med den amerikanske filosof under den profetiske overskrift "Det 21. århundrede tilhører feminismen"

Nummeret slutes af med et debatindlæg af Sven Erik Nordenbo. Anledningen er en meget polemisk artikel af Arno Victor Nielsen og Peter Kemp i *Sokrates på skolebænken? En debatbog om skole og filosofi* (Slagmarks Skyttegravsserie 1990), hvor forfatterne gik i rette med den "danske universitetsfilosofi" og i særdeleshed Sven Erik Nordenbo selv. Nordenbo tager nu til genmæle og kritiserer via en argumentationsanalyse Nielsen og Kemp for udelukkende at ville have en filosofiundervisning i gymnasiet, hvis denne er indrettet efter deres egen filosofiske opfattelse. En debat, som bør følges op?

Nå ja... *Slagmark* indeholder selvfølgelig også denne gang et hav af anmeldelser og bognoter om den nyeste idéhistoriske faglitteratur i og uden for Danmarks grænser.